Kripto ile Ödeme Yasağı

MAHKEME	KARAR TARİHİ	SONUÇ
Danıştay 10. Daire	04.12.2025	Ret

ESAS NO	KARAR NO	İLGİLİ HÜKÜMLER
2021/2234	2025/5733	Anayasa m.35, Anayasa m.48, 1211 sayılı Kanun

ÖZET

16.04.2021 tarihli Ödemelerde Kripto Varlıkların Kullanılmamasına Dair Yönetmeliğin iptali istenmiştir. Daire, ödeme araçlarının kanunla belirlendiğini ve kripto varlıkların yatırım aracı olarak kullanımına dokunulmadığını belirterek davanın reddine karar vermiştir.

Bu kararın özeti ve değerlendirmesi
savun.av.tr/kripto-varlikla-odeme-yasagi-yonetmelik-iptali-danistay-2025-5733/ →

Karar metni

Adalet Bakanlığı Bedesten sisteminde yayımlandığı hâliyle, değiştirilmeden aktarılmıştır. Taraf adları kaynakta anonimdir.

Danıştay 10. Daire Başkanlığı 2021/2234 E. , 2025/5733 K.

"İçtihat Metni"

T.C.

DANIŞTAY

ONUNCU DAİRE

Esas No : 2021/2234

Karar No : 2025/5733

DAVACILAR : 1- ...

2- ...

3- ...

DAVALI : ... Başkanlığı

VEKİLİ : Av. ...

DAVANIN KONUSU :

Davalı Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası tarafından, 16/04/2021 tarih ve 31456 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Ödemelerde Kripto Varlıkların Kullanılmamasına Dair Yönetmeliğin iptali istenilmektedir.

DAVACININ İDDİALARI :

Davacılar tarafından, dava konusu düzenlemenin Anayasa'da yer alan sözleşme özgürlüğüne, mülkiyet hakkına aykırı olduğu, bu hakların ancak kanunla sınırlanabileceği, ancak Yönetmelik hükmü ile sınırlandırıldığı, davalının düzenleme yapma yetkisi olmadığı, herhangi bir sözleşme sonunda ödemenin ne şekilde yapılacağının kanun koyucu tarafından belirlenmediği, ödeme konusunda şahısların özgürlüğünün olduğu ve dava konusu düzenlemenin hukuka aykırı olduğu ileri sürülmektedir.

DAVALININ SAVUNMASI :

Davalı idare tarafından, usule yönelik olarak, iptal davası açılmasında menfaat ihlali şartının sağlanmadığı, davacının ödeme hizmeti sağlayıcısı olmadığından Yönetmelikte ödeme hizmeti sağlayıcıları yönünden öngörülen düzenlemeye tabi olmadığı; esasa yönelik olarak, 1211 sayılı Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Kanunu uyarınca bankanın ödeme yöntem ve araçlarını belirleme yetkisi bulunduğu, Yönetmeliğin sadece kripto varlıkların ödemelerde kullanılmasını yasakladığı, bu varlıkların mülkiyet hakkına konu edinmesi bakımından düzenleme yapılmadığı, ödemeler alanının güvenlik ihtiyacının yüksek olduğu bir alan olduğu, bu alanda çıkabilecek bir olumsuzluğun ülke ekonomisi bakımından çok ciddi ve telafi edilemez durumlar yaratabileceği, kripto varlıkların değerlerinin sürekli değiştiği, mağduriyetler yaşandığı, önlem alınmasının kamu yararı bakımından kaçınılmaz olduğu, Yönetmelik'in 4. maddesinin, 6493 sayılı Kanun kapsamında Bankanın faaliyet alanlarını belirleme yetkisi bulunan ödeme hizmeti sağlayıcılarına yönelik bir sınırlama içerdiği, davacının ise bir ödeme hizmeti sağlayıcısı olmadığı için söz konusu hüküm kapsamında yer almadığı, Yönetmelik ile getirilen düzenlemelerde davacının iş modeline etki edecek herhangi bir hüküm bulunmadığı, davacının bir ödeme ya da elektronik para kuruluşu olmadığı, Bankaya yapılmış bir faaliyet izni başvurusu bulunmadığı, Yönetmelik'te belirlenen kripto varlıkların ödemeler alanında kullanımına sınırlama getirildiği, ödemeler alanında kullanılamayacağı öngörülen kripto varlıkların, Yönetmelik'in 3. maddesinin birinci fikrasında tanımlanan yani itibari para, kaydi para, elektronik para, ödeme aracı, menkul kiymet veya diğer sermaye piyasası aracı olarak nitelendirilmeyen gayri maddi varlıklar olduğu, dağıtık defter ve/veya blok zincir teknolojisini kullanan ve mevzuat gereğince itibari para, kaydi para, elektronik para, ödeme aracı, menkul kıymet veya diğer sermaye piyasası aracı olarak nitelendirilen varlıklar Yönetmelik'in uygulanması açısından kripto varlık olarak değerlendirilmeyeceği, bankanın bir değerin ya da varlığın ödemelerde kullanılabilecek bir yöntem olup olmadığına ilişkin olarak değerlendirme ve belirleme yapmaya yetkili olduğu, 6493 sayılı Kanun'un 12. maddesi gereğince Bankanın nelerin ödeme hizmeti olduğunu belirleme yetkisi olduğu, Yönetmeliğin 3. maddesi gereği ödeme hizmetlerinin kripto varlıklar kullanılarak gerçekleştiremeyeceği, ödemeler alanının hukuken korunan sıkı kurallara tabi, kesinlik ve güvenlik ihtiyacının yüksek olduğu bir alan olduğu,

değerinde gün içinde bile %30 değişiklik gözlemlenen kripto varlıkların ödemelerde kullanılmasının uygun olmadığı, Tehodex örneğinde yüzlerce vatandaşın mağdur olduğu, çeşitli olaylarda siber saldırılar yaşandığı, kripto varlıklarla ödeme talep edildiği, kripto varlıkların tutulduğu platformların siber saldırı gibi durumlara açık olması, kripto varlıkların yasa dışı faaliyetlerde kullanılması, fiyatlarının manipülasyona açık olması gibi durumlar kripto varlıkları, ödemeler açısından diğer ödeme araç ve yöntemlerinden ayrıştırdığı, Dünya genelinde kripto varlıkların ödemelerde kullanılmamasına yönelik karar alan birçok ülke bulunduğu, Bankaca 16 Nisan 2021'de yayımlanan 2021-17 sayılı Basın Duyurusunda; kripto varlıkların herhangi bir düzenleme ve denetim mekanizmasına tabi olmaması, merkezi bir muhatabın bulunmaması, piyasa değerlerinin aşırı oynaklık göstermesi, anonim yapıları nedeniyle yasadışı faaliyetlerde kullanılabilmesi, cüzdanların çalınabilmesi veya sahiplerinin bilgileri dışında usulsüz olarak kullanılabilmesi ile işlemlerin geri dönülemez nitelikte olması gibi nedenlerle ilgili taraflar açısından önemli riskler barındırdığı vurgulandığı, sözleşme hürriyetinin milli ekonominin gereklerine ve sosyal amaçlara uygun olarak kullanılması gerektiği, düzenlemenin usule ve hukuka uygun olduğu savunulmaktadır.

DANIŞTAY TETKİK HAKİMİ : ...

DÜŞÜNCESİ : Davacılar ... ve ... yönünden davanın açılmamış sayılması, davacı ... yönünden davanın reddi gerektiği düşünülmektedir.

DANIŞTAY SAVCISI : ...

DÜŞÜNCESİ : Dava ; 16/04/2021 tarih ve 31456 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Ödemelerde Kripto Varlıkların Kullanılmamasına Dair Yönetmeliğin iptali istemiyle açılmıştır.

Davalı idarenin usule ilişkin iddiaları yerinde görülmemiştir.

Davaya konu düzenlemenin dayanağı , düzenlemenin 2.maddesinde 1211 sayılı Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Kanununun 4 üncü maddesinin üçüncü fıkrasının (1) numaralı bendinin (f) alt bendi ile dördüncü fıkrası ve 20/6/2013 tarihli ve 6493 sayılı Ödeme ve Menkul Kıymet Mutabakat Sistemleri, Ödeme Hizmetleri ve Elektronik Para Kuruluşları Hakkında Kanunun 12 nci maddesinin üçüncü fikrası ile 18 inci maddesinin altıncı fıkrası olarak belirtilmiştir.

1211 sayılı Kanun'un 4/III(I-f) hükmünde ;“Türk Lirasının hacim ve tedavülünü düzenlemek, ödeme ve menkul kıymet transferi ve mutabakat sistemleri kurmak, kurulmuş ve kurulacak sistemlerin kesintisiz işlemesini ve gözetimini sağlamak ve gereken düzenlemeleri yapmak, ödemeler için elektronik ortam da dâhil olmak üzere kullanılacak yöntemleri ve araçları belirlemek , Türkiye'de banknot ihracı imtiyazına münhasıran sahip olan Bankanın temel görevleri arasında sayılmıştır. Yine anılan düzenlemenin devamında Bankanın bu Kanunla ve mevzuatla kendisine verilen yetki ve görevlerle ilgili olarak düzenlemeler yapmaya ve bunları uygulamaya , bu düzenlemelere tabi kurum ve kuruluşlar nezdinde bunlara uygun hareket edilip edilmediğini ve kendisine gönderilen bilgilerin doğru olup olmadığını denetlemeye görevli ve yetkili olduğu da kurala bağlanmıştır. 1211 sayılı Kanun'da değişiklik yapan 4651 sayılı Kanun Gerekçesinde teknolojik gelişmelerle birlikte

ortaya çıkabilecek ödeme yöntemleri ve araçlarını belirlemek ve elektronik ortamda yürütülecek işlemlere ilişkin düzenleme yapmak üzere bu yetkinin Merkez Bankasına verildiği belirtilmiştir.

1211 sayılı Kanunun T.C. Merkez Bankası'nın temel görev ve yetkileri arasında gösterdiği, ödeme ve menkul kıymet mutabakat sistemleri, ödeme hizmetleri konusu, daha sonra 6493 sayılı Ödeme ve Menkul Kıymet Mutabakat Sistemleri, Ödeme Hizmetleri ve Elektronik Para Kuruluşları Hakkında Kanununda düzenlenmiştir. Bu Kanun, ödeme ve menkul kıymet mutabakat sistemlerini, ödeme hizmetlerini, ödeme kuruluşları ile elektronik para kuruluşlarını kapsamakta olup, Merkez Bankasına bu konularda görevler vermiş, yetkiler tanımıştır.

6493 sayılı Kanunun uygulamasında; Fon: Banknot, madeni para, kaydi para veya elektronik parayı; Elektronik para: Elektronik para ihraç eden kuruluş tarafından kabul edilen fon karşılığı ihraç edilen, elektronik olarak saklanan, bu Kanunda tanımlanan ödeme işlemlerini gerçekleştirmek için kullanılan ve elektronik para ihraç eden kuruluş dışındaki gerçek ve tüzel kişiler tarafından da ödeme aracı olarak kabul edilen parasal değeri; Ödeme aracı: Ödeme hizmeti sağlayıcısı ile kullanıcısı arasında belirlenen ve ödeme hizmeti kullanıcısı tarafından ödeme emrini vermek için kullanılan kart, cep telefonu, şifre ve benzeri kişiye özel aracı; Ödeme kuruluşu: Ödeme hizmeti sağlamak ve gerçekleştirmek için bu Kanun kapsamında yetkilendirilmiş tüzel kişiyi ifade ettiğini 3. maddesinde belirtmiştir.

Kanunun 12. maddesinin 1. fıkrasında, ödeme hizmetleri bentler halinde sayılmış, 2. fıkrasında ise, hangi işlem ve hizmetlerin 6493 sayılı Kanun kapsamında ödeme hizmeti olarak değerlendirilmeyeceği gösterilmiştir.

Kanunun 13. maddesinde "Ödeme hizmeti sağlayıcısı" olarak; 5411 sayılı Kanun kapsamındaki bankalar, elektronik para kuruluşları, ödeme kuruluşları ve Posta ve Telgraf Teşkilatı Anonim Şirketi sayılmış; banka ve ödeme hizmeti sağlayıcısı dışındaki kişilerin ödeme hizmeti sunmaları da yasaklanmıştır.

6493 sayılı Kanun ödeme hizmeti sağlayıcılarından "Ödeme kuruluşu"nu 14. ve devamı maddelerde, "Elektronik para ihraç eden kuruluşlar" ise 18. ve devamı maddelerde kuruluşu, faaliyet alanları, görevleri, yetkileri ile izinlerinin sona erdirilmesine ilişkin konular özel ve ayrıntılı düzenlenmiş; denetim (m.21), fonların korunması, teminat (m.22), gözetim, bilgi sistemleri, bilgi güvenliği, yaptırımlar, soruşturma ile kovuşturma usulleri gibi başlıklar altındaki kurallar getirilerek; ödeme hizmetlerinin gerçekleştirilmesinin esasını oluşturan ödemeler alanının (ödeme sisteminin) güvenliğini- güvenilirliğini sağlamak ve sürdürülebilir kılmak, ödeme hizmeti kullanıcısını ve fonları korumak suretiyle ödemeler sistemine esas olan güven unsurunu pekiştirmek, oluşabilecek güven zedeleyici olgu ve durumların önüne geçilmesi ve bu çerçevede yönetilmesine ilişkin ilke ve esaslar belirlenmiştir.

6493 sayılı Kanun hazırlanırken, sistemler, ödeme hizmetleri ve elektronik para hususlarında Türk mevzuatı ve AB müktesebatını uyumlaştırmak için; 2007/64/EC sayılı Ödeme Hizmetleri Direktifi, 2009/110/EC sayılı Direktif ile değişik 998/6/EC sayılı Ödeme Hizmetleri ve Mutabakat Sistemlerinde Mutabakatın Nihailiği Direktifi ve 2009/110/EC sayılı Elektronik Para Kuruluşlarının Kurulması, Faaliyetlerinin Sürdürülmesi ve Denetimi Direktifi dikkate alındığı Tasarının genel

gerekçesinde gerekse madde gerekçelerinde dikkate alındığı ifade edilmiştir. Kanun Tasarısının genel gerekçesinde; güvenli ve etkin şekilde çalışan bir sistemin sağlam bir hukuksal temele ve sistemin etkin bir şekilde çalışmasına engel olabilecek finansal ve operasyonel risklerin kontrolünü sağlayan bir mekanizmaya sahip olması gerekliliği, kanun çıkarılmasının amacı olarak belirlenmiştir. Tasarıda vurgulanan ve tasarının bir çok yerinde tekrarlanan husus, finansal istikrar, ekonomi ve piyasalar açısından önemi, finansal istikrardan sorumlu olan ve para politikalarını uygulayan otorite olarak Merkez Bankası'nın etkinliği yönünden önem taşıması, banka-dışı kuruluşların ödeme alanında lisanslandırılması, sistemlerin işleyişine ve sisteme katılmaya ilişkin kuralların açık, şeffaf ve herkese açık olması gibi ilkelerin uygulanabilirliğini sağlamak olarak gösterilmiştir.

Ödemeler sistemine ilişkin aktarılan hukuksal çerçevede; Merkez Bankası'nın sistemin kurulması, faaliyetlerinin sürdürülmesi ve denetimi suretiyle kesintisiz işlemesini ve gözetimini sağlamak, gerekli düzenlemeleri yapmak, ödemeler için elektronik ortam da dâhil olmak üzere kullanılacak yöntemleri ve araçları belirlemek konusundaki temel görev ve yetkilerinin yanı sıra özel kanunda ödeme hizmetleri olarak sayılan konularda ödeme hizmeti sağlayıcısı tarafından sunulamayacak, kullanılamayacak varlıklar konusunda uyuşmazlığa konu Yönetmelik ile düzenleme yapılmıştır.

1211 sayılı Kanun'un 36ncı maddesinde "Bankanın ihraç etmiş olduğu ve ihraç edeceği banknotların tedavülü mecburi olup, bunlar hudutsuz ödeme kudretini haizdir." düzenlemesi yer almıştır.

Borçların ifasına ilişkin olarak 6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu'nun 99. maddesinde: "Konusu para olan borç Ülke parasıyla ödenir. Ülke parası dışında başka bir para birimiyle ödeme yapılması kararlaştırılmışsa, sözleşmede aynen ödeme veya bu anlama gelen bir ifade bulunmadıkça borç, ödeme günündeki rayiç üzerinden Ülke parasıyla da ödenebilir. Ülke parası dışında başka bir para birimiyle belirlenmiş ve sözleşmede aynen ödeme ya da bu anlama gelen bir ifade de bulunmadıkça, borcun ödeme gününde ödenmemesi üzerine alacaklı, bu alacağının aynen veya vade ya da fiilî ödeme günündeki rayiç üzerinden Ülke parası ile ödenmesini isteyebilir." kuralı öngörülmüştür.

Kripto Varlıkların ödeme aracı olarak değerlendirilmesi açısından paranın ödeme aracı olma özelliği irdelenmelidir. Sözlük anlamıyla para: mal ve hizmetlerin değişim aracıdır; ekonomide madeni, banknot para birimlerinin yanı sıra vadesiz mevduatlar ve kredi kartları da para unsurları içinde sayılır; değişim aracı olarak, değer ölçütü ve saklama işlevi vardır; vadeli mevduat, devlet tahvili gibi değişim araçları da para benzeri olarak değerlendirilir (https://www.bankalar.org/bankacilik-terimleri/para/). Para dört temel işlev görür: Değişim aracı işlevi/Hesap ve değer birimi işlevi/Değer biriktirme ve spekülasyon işlevi/İktisat politikası aracı olma işlevi (PARLAK; Bekir, "Kamu Yönetimi Sözlüğü", MKM Yayıncılık, Bursa, 2011, s. 610).

Borçlar hukuku yönünden, ödeme aracı olarak piyasada dolaşan para, taşınır mallardan mislî şeydir. Para, verme edimlerinin konusunu oluşturur. Dar anlamda para, sadece milli para veya ülke parasıdır. Ülke parasını (milli parayı) basma ve çıkarma yetkisi, modern toplumlarda yalnızca devlete tanınmış tekelci bir yetkidir. Devlet, parayı sadece üzerinde yazılı değer (itibari değer) ile

garanti etmekte ve tedavülünü, değer ölçüsünü, ödeme gücünü bu değer üzerinden zorunlu tutmaktadır (EREN, Fikret, "Borçlar Hukuku Genel Hükümler", Ankara, 2017, s.993-994-995).

Ödeme aracı olarak para, devletin para politikası ve para basılmasını merkezi sistemle kontrol etme gücüyle bağdaşan, tedavülü olan, yazılı bedeli garanti edilen, değer ölçüsü olarak ödeme gücü zorunlu tutulan, 1211 sayılı Kanunda ifadesini bulduğu şekilde hudutsuz ödeme kudretini haiz, aynı zamanda hukuki bir varlıktır.
Dava konusu düzenleme içeriğinin kapsam ve çerçevesinin belirlenmesi noktasında kripto varlık, dağıtılmış defter tenolojisi, blokzincir , kripto varlık ve kripto para ve fıntech kavramlarının incelenmesi gereği bulunmaktadır.

Kripto varlıklar aynı anda birden fazla sınıfa dahil olabilen üçlü bir ayrımla; ilk grupta ödeme aracı olarak kullanılmak amacıyla üretilmiş olan ve genelde “kripto para birimi (cryptocurrency)” olarak anılan kripto varlıklar bulunmaktadır. İkinci grup kripto varlıklar, belirli bir yapıya ilişkin olarak ortaklık, oy, kara katılma gibi haklar vermekte, haklar sermaye piyasası araçlarıyla bağdaştırılmış olması sebebiyle “security token” olarak adlandırılmaktadır. Son grup ise belirli bir platforma erişim veya o platform üzerinde sağlanan ürün ve hizmetlerin kullanımına imkan veren “utility token” ifadesi kullanılanlardır. Para ve elektronik para niteliği tartışma yaratan kripto varlık türü, ödeme aracı olarak kullanılmak amacıyla çıkarılan kripto varlıklar oluşturmaktadır (GÜÇLÜTÜRK; Osman Gazi, “Türk Hukukunda Kripto Varlıkların Para ve Elektronik Para Niteliğinin İncelenmesi”, REGESTA, Cilt: 4, Sayı: 3, 2019, s. 388-390).

Kripto para birimi ‘cryptocurrency’, ‘crypto’ ve ‘currency’ kelimelerinden türetilmiştir. Kripto para; güvenliğin sağlanması için kriptografi (şifreleme bilimi) kullanan dijital veya sanal bir para birimidir. Kripto-paralar, merkezi olmayan kripto sistemlerde, belirlenen oranlarda/sayılarda üretilirler. Bir diğer tanıma göre kripto para, halihazırda bireylerin kullanmış oldukları madeni para ve banknot gibi olup farklılık olarak; belirli kriptografi prensipleri ile geliştirilmiş dijital varlıklardır.

Blokzincir, internet üzerinde toplanan bilgilerin veya verilerin açık bir kayıt defteri olarak tanımlanabilmektedir. Sistem en temelde şifreli bir verinin zincir halkaları ile birbirlerine bağlanması ve değiştirilemez bloklar halinde birleştirilmesine dayanmaktadır. Blokzincir teknolojisinin en büyük özelliği merkezi olmayan bir doğrulama sistemine sahip olmasıdır. Bu açıdan dijital dönüşümün yaşandığı en etkili alanlardan biri olarak gösterilmektedir. Dijital kayıt deposu vazifesi görebilen blokzincir gayrimenkul, araç ve değerli varlıkların kanıt ve kaydından doğum, evlilik ve ölüm belgelerinin tutulmasına, seçimlerin gerçekleştirilmesi ve akıllı kontratların yönetilmesinden finansal dokümanların saklanması, işlenmesi ve yönetilmesine kadar çok farklı alanlarda uygulanabilen bir teknolojidir.(Şerif Dilek,BlokchainTeknolojisi ve Bitcoin,SETAV,Sayı:231, 2018.https://www.setav.org/assets/uploads/2018/02/231.-Bitcoin1.pdf)

Dağıtılmış defter teknolojisi, bir ağın birden çok noktasında bulunan bir veritabanı sistemidir. Onu mevcut organizasyonlardaki geleneksel veri tabanlarından ayıran en temel husus merkezi olmayan bir yapıya sahip olmasıdır.Dağıtılmış defter teknolojisi, aynı ağın çeşitli noktalarında çoğaltılan değişmez verileri toplamak, doğrulamak ve bunlara erişmek için gereken tüm teknolojik

altyapı ve ilgili protokollerden oluşmaktadır.(Dağıtılmış Defter Teknolojisi Nedir? http://www.koinplatform.com/dagitilmis-defter-teknolojisi-dlt-nedir/)

Kripto paralar herhangi bir merkez bankası tarafından üretilmez , onaylanmaz veya düzenlenmez .Bilgisayarlar aracılığıyla matematiksel algoritmalarla oluşturulurlar. Kripto paralarla ilgili olarak bu alanı düzenleyen geçerli uluslararası yasalar bulunmamaktadır.

Uyuşmazlığa konu Yönetmelik, teknik ve hukuki literatürdeki nitelemelerle uyumlu şekilde; kripto varlığı, dağıtık defter teknolojisi veya benzer bir teknoloji kullanılarak sanal olarak oluşturulup dijital ağlar üzerinden dağıtımı yapılan, ancak itibari para, kaydi para, elektronik para, ödeme aracı, menkul kıymet veya diğer sermaye piyasası aracı olarak nitelendirilmeyen gayri maddi varlıkları ifade edeceği şekilde tanımlamıştır.

Blokzincir teknolojisinde, dağıtık defter, tüm defterlerde, ilgili blokzincirin başlangıcındaki bloktan o ana kadar olan bütün blokların bilgisinin yer alması, tek bir merkezden yönetilmemesi, kriptografik algoritmalar yoluyla objektif bir güven oluşturmaya hizmet etmek amacı taşımamasına karşın, kripto varlıkların, çok farklı şekillerde tasarlanabileceği, farklı teknolojik amaçlara münhasıran ya da birden çok nedenle hizmet edebilme yönleri taşıyabileceği göz önünde tutulduğunda, para veya para birimi olma özelliği taşımaktan uzak olduğu, teknolojik uygulamalar yönünden ciddi belirsizlikler barındırdığı görülmektedir.

Kripto para değeri, kullanıcıların arz ve talep durumuna göre değişkenlik gösterebilmektedir. Bu nedenle sistem, aynı zamanda bir tür kripto para platformu/sanal borsa olarak kabul edilebilir. (Beyza Başer Berkün Prof.Ersan Şen Kripto Para)Yakın tarihte anılan sistemde iki kripto para platformunun, yani kripto para alışverişine aracılık eden firmanın aniden faaliyetlerine son vermesi sebebiyle ciddi mağduriyetlerin ortaya çıktığı, güven kaybının yaşandığı ve sistemin riskler barındırdığı ve suistimale açık nitelik taşıdığı ve yapılan işlemlerin takibi ve kaynağının tespitine ilişkin zorluklar nedeniyle sistemin ciddi belirsizlikler içerdiği görülmektedir.

Belirsizliğin başka bir boyutu ise güvenlik ve garanti konusudur. Nitekim, hackerların gerçekleştirdiği saldırılar sonucu, blok zincir proje sistemlerinden yüksek meblağda kripto para çalındığı kayıtlara geçmiş bulunmaktadır.

Finansal teknoloji (Fintech), finansal hizmetlerin sunumunu ve kullanımını iyileştirmeyi ve otomatikleştirmeyi amaçlayan yeni teknolojileri tanımlamak için kullanılır. Temelde Fintech, bilgisayarlarda ve giderek artan şekilde akıllı telefonlarda kullanılan özel yazılım ve algoritmaları kullanarak şirketlerin, işletme sahiplerinin ve tüketicilerin finansal işlemlerini, süreçlerini ve yaşamlarını daha iyi yönetmelerine yardımcı olmak için kullanılmaktadır. (https://www.argenova.com.tr/fintech-nedir) Dava konusu düzenleme ile kapsama alınan alan; münhasıran kripto varlıkların ödemeler alanında kullanılmasına ilişkin olup , iş modeli geliştirilmesine ilişkin düzenleme içermemektedir.

Yargı kararlarında; "kripto para" para veya para ile temsil edilebilen banka kredisi, banka ve seyahat çeki, havale, menkul kıymet, hisse senedi, teminat, tahvil, bono, poliçe, kredi mektubu ve benzeri kıymetler arasında sayıldığı (Yargıtay 3. Ceza Dairesinin 23/09/2021 tarihli, E:2021/6102,

K:2021/5056; aynı tarihli, E:2021/6481, K:2021/9055 sayılı kararları); "Kripto Para" şirketlerindeki hesapların ihtiyati tedbirin konusu olarak değerlendirildiği (İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi 6. Hukuk Dairesinin 03/11/2021 tarihli, E:2021/2793, K:2021/2326 sayılı kararı); murisin e-posta ve buna bağlı olarak kullanılan sosyal medya hesapları, dijital cüzdan hesapları vb maddi değer ifade eden ve TMK'nın 599. maddesi kapsamında terekesine dahil olduğu ve mirasçılarına intikali gereken "Dijital Mal Varlığı" olduğundan, bu yönden tespitinin gerekeceği (Antalya Bölge Adliye Mahkemesi 6. Hukuk Dairesinin 13/11/2020 tarihli, E:2020/1149, K:2020/905 sayılı kararı) yolunda değerlendirmeler yapılarak hükümler verildiği görülmektedir.

Yargı kararların bazılarında kripto para olarak ifade edilse de, dijital ve/veya kripto varlıkların hukuksal alanda, mülkiyet hakkı kapsamında ele alındığı, terekeye dijital mal varlığı olarak geçeceği dahi kabul edilmek suretiyle yargısal uygulamalara konu edilmekle beraber; bu varlıkların günümüzde ulaşılan teknoloji gelişme aşamasında, para veya para birimi olma özelliğinden uzak olması, kripto varlıkların tür ve niteliklerindeki farklılık ve/veya birliktelik karşısında; devletin, tekel yetkisiyle merkeziyetçi para veya para birimi (dijital para dahil) uymayan "kripto varlıkların" ödeme aracı olarak kullanılması yolunda yapılacak bir düzenleme, 6493 sayılı Kanun ve uyum sağlanan AB müktesebatında öngörülen, güvenli ve etkin şekilde çalışan bir ödeme sistemin sağlam bir hukuksal temele ve sistemin etkin bir şekilde çalışmasına engel olabilecek finansal ve operasyonel risklerin kontrolünü sağlayan bir mekanizmaya sahip olması gerekliliğine aykırı olacaktır. Bu durum düzenleyici kurumun değerlendirmesine göre 6493 sayılı Kanunda öngörülen şartların sağlanması halinde kripto varlıkların lisanslama yoluyla elektronik para tanımını içinde değerlendirme yapılması imkanı bulunduğu gibi, blokzincirlerin eşisiz dijital veriler üretmek ve kullanılması da gelişme gösteren bir alandır.

Ödemeler alanının kendine özgü niteliği gereği ödeme araçlarının belirli düzeyde kesinlik ve güvenliği haiz olması gerekir. Bu özellikleri taşımayan ödeme araçları, kullanıcılar açısından doğuracağı sakıncalar nedeniyle ödemeler alanının dışında tutulmalıdır. Kaldı ki, kripto varlıkların gerek değerindeki ani değişiklik riskleri , gerek bu piyasada merkezi bir yapı olmaması nedeniyle saldırılara açık olması ve yasalara aykırı ve güvenliği ihlali eden işlemlere maruz kalınması durumunda yapılan işlemlerin geri alınamaması ve düzeltilememesi , buna ilişkin mekanizmaların bulunmaması nedenleriyle kullanıcı zararlarının telafisi imkanının bulunmaması bu piyasayı riskli hale getirmektedir. Bu riskler, kamunun menfaatinin denetleyici ve düzenleyici otoriteler tarafından korunmasını gerektirmektedir. İlgili otoriteler, kendi kanuni yetki alanlarında harekete geçerek kamunun menfaatini korumakla görevli ve sorumludur.

Bu durumda, kripto varlıkların ödemelerde kullanılıp kullanılamayacağına ilişkin olarak ulusların iç hukukunda düzenlemeler yapılarak varlık hareketlerinin kamu kudreti kullanıcısı Devletin gözetim ve düzenleme alanında olması gerektiği açıktır.Dava konusu düzenleme, davacının çalışma ve sözleşme özgürlükleri ile mülkiyet hakkını ihlal eden bir yön taşımadığı gibi aktarılan yargısal uygulamalarda da görüldüğü üzere ödeme aracı olarak kullanılamamasında aynı zamanda kamu yararı bulunmaktadır. Bu çerçevede yapılan değerlendirmeler sonucunda, kripto varlıkların, ödemelerde doğrudan veya dolaylı şekilde kullanılamaması yolundaki dava konusu Yönetmelik düzenlemesinde hukuka aykırılık görülmemiştir.

Açıklanan nedenlerle, davanın reddi gerektiği, düşünülmüştür.

TÜRK MİLLETİ ADINA

Karar veren Danıştay Onuncu Dairesince, duruşma için taraflara önceden bildirilen 04/12/2025 tarihinde, davacıların gelmediği, davalı vekili Av. ...'ın geldiği, Danıştay Savcısının hazır olduğu görülmekle, açık duruşmaya başlandı. Tarafa usulüne uygun olarak söz verilerek dinlendikten ve Danıştay Savcısının düşüncesi alındıktan sonra tarafa son kez söz verilip, duruşma tamamlandı. Tetkik Hâkiminin açıklamaları dinlendikten ve dosyadaki belgeler incelendikten sonra gereği görüşüldü:

MADDİ OLAY VE HUKUKİ SÜREÇ :

Davacıların, ödeme veya elektronik para kuruluşları ile sözleşme yapma özgürlüğünü etkileyeceği, ödemelerini ve varlıklarını kripto varlık olarak değerlendirdikleri belirtilerek 16/04/2021 tarih ve 31456 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Ödemelerde Kripto Varlıkların Kullanılmamasına Dair Yönetmeliğin iptali istemiyle bakılan davanın açıldığı anlaşılmaktadır.

İNCELEME VE GEREKÇE:

USUL YÖNÜNDEN:

1- Davacılar ... ve ... yönünden yapılan incelemede:

2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun "Dilekçe üzerine uygulanacak işlem" başlıklı 6. maddesinin 5. fıkrasında, "Dava açıldıktan sonra posta ücretinde tebliğ işlemlerinin yapılmasını engelleyecek şekilde azalma olması halinde, otuz gün içinde posta ücretinin tamamlanması daire başkanı veya görevlendireceği tetkik hakimi, mahkeme başkanı veya hakim tarafından ilgiliye tebliğ olunur. Tebligata rağmen gereği yerine getirilmediği takdirde bildirim aynı şekilde bir daha tekrarlanır. Posta ücreti süresi içinde tamamlanmazsa dosyanın işlemden kaldırılmasına karar verilir. Bu kararın tebliği tarihinden başlayarak üç ay içinde, noksanı tamamlanmak suretiyle yeniden işleme konulması istenmediği takdirde davanın açılmamış sayılmasına karar verilir ve davacıya tebliğ olunur." hükmüne yer verilmiştir.

Dava dosyasının incelenmesinden; dava açıldıktan sonra posta ücretinin yetersiz kaldığının anlaşılması üzerine, tebligat işlemlerinin yapılabilmesi için eksik olan posta ücretinin 30 gün içinde tamamlanması gerektiği hususunun Danıştay Onuncu Dairesinin 11/11/2024 tarihli yazılarıyla davacılardan ... ve ...'ye 18/12/2024 tarihinde bildirildiği, bu bildirime rağmen posta ücreti eksikliğinin tamamlanmadığı, Dairece 20/02/2025 tarihli yazılarla posta ücreti eksikliğinin tamamlanmasına ilişkin hususun (tamamlanmaması hâlinde dosyanın işlemden kaldırılacağı da belirtilerek) 24/02/2025 tarihinde anılan davacılara bildirildiği, buna karşın söz konusu eksikliğin tamamlanmaması üzerine davacılardan ... ve ... yönünden dosyanın işlemden kaldırılmasına karar verildiği, bu kararın adı geçen davacılara 14/07/2025 tarihinde tebliğ edilmesine rağmen üç ay içinde posta ücretinin tamamlanmadığı anlaşılmaktadır.

Bu nedenle, bakılan uyuşmazlıkta 2577 sayılı Kanun'un 6. maddesinin 5. fıkrası uyarınca davacılar ... ve ... yönünden davanın açılmamış sayılmasına karar verilmesi gerektiği sonucuna

varılmaktadır.

2- Davalı idarenin ehliyet itirazı yönünden yapılan incelemede:

Davalı idare tarafından, davacının ödeme hizmeti sağlayıcısı olmadığı, Yönetmelikte ödeme hizmeti sağlayıcıları yönünden öngörülen düzenlemeye tabi olmadığından menfaat ihlali şartının sağlanmadığı, davayı açma ehliyetinin bulunmadığı ileri sürülmüştür.

2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun "İdari dava türleri ve idari yargı yetkisinin sınırı" başlıklı 2. maddesinde, iptal davaları, idari işlemler hakkında yetki, şekil, sebep, konu ve maksat yönlerinden biri ile hukuka aykırı olduklarından dolayı iptalleri için menfaatleri ihlâl edilenler tarafından açılan davalar olarak tanımlanmıştır.

Hukuk devletinin özünü; devletin hukuka bağlılığı, devlet organlarının hukukun içinde kalarak işlem ve eylemler yapabilmesi oluşturmaktadır. Anayasal bir ilke olarak, devletin tüm faaliyetlerinin yargısal denetime açık olması hukuk devletinin vazgeçilmez bir niteliği olup; yargı denetimi, hukuk devleti ilkesinin en önemli unsurlarından biri konumundadır. Bununla birlikte bir idari işlemin yargı denetimine tabi tutulması için yapılacak başvurular belirli usuli koşullara tabiidir. Bu bağlamda bir idari işlemden dolayı iptal davası açılabilmesi için iptali istenilen idari işlem ile davacı arasında bir menfaat ilişkisinin bulunması gerekir. İdari işlem ile davacı arasındaki bağı ve ilgiyi anlatan menfaat ilişkisi kavramından söz edilebilmesi için; gerek doktrin, gerekse içtihatlar, bu ilişkinin meşru, davacıyı etkileyecek bir biçimde kişisel ve güncel olması gerektiğinde birleşmektedir.

Nitekim, Anayasa Mahkemesinin 18/07/2018 tarih ve 2015/3690 başvuru numaralı kararında da; "2577 sayılı Kanun'un 2. maddesinde yer alan ve iptal davasının subjektif ehliyet koşulu olan "menfaat ihlali" kavramı; idari makamlar tarafından gerçekleştirilen ancak bireyin menfaatini etkilemeyen, bir başka ifadeyle birey üzerinde herhangi bir hukuksal sonuç doğurmayan işlemlerin uyuşmazlık konusu yapılarak hem yargının hem de idarenin sürekli ve gereksiz bir biçimde meşgul edilip işleyemez hâle gelmesini engellemek, bu suretle gerek yargı hizmetinin gerekse idarenin asli görevi olan kamu hizmetlerinin hızlı, düzenli ve etkin biçimde yürütülmesini sağlamak düşüncesiyle davacı ile arasında menfaat bağı kurulamayan işlemlerden doğan uyuşmazlıkların esasının incelenmemesi maksadıyla idari yargıya ilişkin bir usul kuralı olarak düzenlenmiştir." ifadelerine yer verilerek sözü edilen usul kuralının düzenlenme amacı ortaya konulmuştur.
Bu bağlamda sözü edilen menfaat ilişkisinin varlığı ve sınırları ise, her olayda yargı yerince uyuşmazlığın niteliğini ve ilgili mevzuat hükümlerini göz önünde bulundurarak dava konusu işlemin davacının hukuki durumu üzerinde yaratabileceği etki ve sonuçlardan hareketle değerlendirilmektedir.

İptali istenen dava konusu düzenlemenin 3. maddesinin 2. ve 3. fıkrasında, Kripto varlıkların, ödemelerde doğrudan veya dolaylı şekilde kullanılamayacağı, kripto varlıkların ödemelerde doğrudan veya dolaylı şekilde kullanılmasına yönelik hizmet sunulamayacağı düzenlenmiştir.

Buna göre; davacıların, ödemelerini kripto varlık şeklinde gerçekleştirdiklerini, varlıklarını kripto varlık olarak değerlendirdiklerini, bu nedenle dava konusu düzenlemenin, ödemesini kripto varlık aracılığıyla yapacakları edimleri ve sözleşmeleri etkileyeceğini belirttikleri dikkate alındığında; dava

konusu düzenlemeye karşı görülmekte olan davayı açmakta hukuki menfaatleri bulunduğu anlaşılmakla, davalı idare tarafından ileri sürülen davanın ehliyet yönünden reddedilmesi gerektiği yolundaki itiraz yerinde görülmemiştir.

ESAS YÖNÜNDEN:

İlgili Mevzuat:

6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu'nun "Borçların İfası" ayrımında "D.Ödeme" üst başlıklı "I. Ülke parası ile" alt başlıklı 99. maddesinde,

"Konusu para olan borç Ülke parasıyla ödenir.

Ülke parası dışında başka bir para birimiyle ödeme yapılması kararlaştırılmışsa, sözleşmede aynen ödeme veya bu anlama gelen bir ifade bulunmadıkça borç, ödeme günündeki rayiç üzerinden Ülke parasıyla da ödenebilir.

Ülke parası dışında başka bir para birimiyle belirlenmiş ve sözleşmede aynen ödeme ya da bu anlama gelen bir ifade de bulunmadıkça, borcun ödeme gününde ödenmemesi üzerine alacaklı, bu alacağının aynen veya vade ya da fiilî ödeme günündeki rayiç üzerinden Ülke parası ile ödenmesini isteyebilir.

" kuralı getirilmiştir.

1211 sayılı Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Kanunu'nun "Kuruluş ve unvan" başlıklı 1. maddesinde,

"Türkiye'de banknot ihracı imtiyazına münhasıran sahip ve bu Kanunda yazılı görev ve yetkileri haiz olmak üzere “Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası” unvanı altında anonim şirket olarak bir banka kurulmuştur.

Banka, bu Kanunda sarahat bulunmayan hallerde özel hukuk hükümlerine tabidir.

Bu Kanunda, Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası, "Banka" olarak ifade edilmiştir." hükmü;

"Temel görev ve yetkiler" başlıklı 4. maddesinde,

"Bankanın temel amacı fiyat istikrarını sağlamaktır. Banka, fiyat istikrarını sağlamak için uygulayacağı para politikasını ve kullanacağı para politikası araçlarını doğrudan kendisi belirler.

Banka, fiyat istikrarını sağlama amacı ile çelişmemek kaydıyla Hükümetin büyüme ve istihdam politikalarını destekler.

Bankanın temel görev ve yetkileri şunlardır:

I-Bankanın temel görevleri:

a)Açık piyasa işlemleri yapmak,
b)Hükümetle birlikte Türk Lirasının iç ve dış değerini korumak için gerekli tedbirleri almak ve yabancı paralar ile altın karşısındaki muadeletini tespit etmeye yönelik kur rejimini belirlemek, Türk

Lirasının yabancı paralar karşısındaki değerinin belirlenmesi için döviz ve efektiflerin vadesiz ve vadeli alım ve satımı ile dövizlerin Türk Lirası ile değişimi ve diğer türev işlemlerini yapmak,

c) Bankaların ve Bankaca uygun görülecek diğer mali kuruluşların bilanço içi veya bilanço dışı uygun görülen kalemlerini esas alarak zorunlu karşılıklar ve umumi disponibilite ile ilgili usul ve esasları belirlemek,

d) Reeskont ve avans işlemleri yapmak,

e) Ülke altın ve döviz rezervlerini yönetmek,

f) Türk Lirasının hacim ve tedavülünü düzenlemek, ödeme ve menkul kıymet transferi ve mutabakat sistemleri kurmak, kurulmuş ve kurulacak sistemlerin kesintisiz işlemesini ve gözetimini sağlamak ve gereken düzenlemeleri yapmak, ödemeler için elektronik ortam da dâhil olmak üzere kullanılacak yöntemleri ve araçları belirlemek,

g) Finansal sistemde istikrarı sağlayıcı ve para ve döviz piyasaları ile ilgili düzenleyici tedbirleri almak,

h) Mali piyasaları izlemek,

ı) Bankalardaki mevduatın vade ve türleri ile özel finans kurumlarındaki katılma hesaplarının vadelerini belirlemektir.

II- Bankanın temel yetkileri:

a) Türkiye'de banknot ihracı imtiyazı tek elden Bankaya aittir.

b) Banka, Hükümetle birlikte enflasyon hedefini tespit eder, buna uyumlu olarak para politikasını belirler. Banka, para politikasının uygulanmasında tek yetkili ve sorumludur.

c) Banka, fiyat istikrarını sağlamak amacıyla bu Kanunda belirtilen para politikası araçlarını kullanmaya, uygun bulacağı diğer para politikası araçlarını da doğrudan belirlemeye ve uygulamaya yetkilidir.

d) Banka, olağanüstü hallerde ve Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonunun kaynaklarının ihtiyacı karşılamaması durumunda, belirleyeceği usul ve esaslara göre bu Fona avans vermeye yetkilidir.

e) Banka, nihai kredi mercii olarak bankalara kredi verme işlerini yürütür.

f) Banka, bankaların ödünç para verme işlemlerinde ve mevduat kabulünde uygulayacakları faiz oranlarını, belirleyeceği usul ve esaslara göre bankalardan istemeye yetkilidir.

g) Banka, mali piyasaları izlemek amacıyla bankalar ve diğer mali kurumlardan ve bunları düzenlemek ve denetlemekle görevli kurum ve kuruluşlardan gerekli bilgileri istemeye ve istatistiki bilgi toplamaya yetkilidir. (Ek cümleler: 17/7/2019-7186/3 md.) Banka talepleri gerçek zamanlı ve anlık karşılanır. Bu taleplerin karşılanmasını teminen Bankaca kurum ve kuruluşların bilgi işlem sistemlerine erişim sistemleri kurulabilir. Uygulamaya yönelik her türlü usul ve esas Bankaca belirlenir.

..." hükmü bulunmaktadır.

6493 sayılı Ödeme ve Menkul Kıymet Mutabakat Sistemleri, Ödeme Hizmetleri ve Elektronik Para Kuruluşları Hakkında Kanun'un

"Amaç, Kapsam ve Tanımlar" üst başlıklı, "Amaç" alt başlıklı 1. maddesinde,
" (1) Bu Kanunun amacı, ödeme ve menkul kıymet mutabakat sistemlerine, ödeme hizmetlerine, ödeme kuruluşlarına ve elektronik para kuruluşlarına ilişkin usul ve esasları düzenlemektir." kuralı,

"Kapsam" başlıklı 2. maddesinde,

"(1) Bu Kanun, ödeme ve menkul kıymet mutabakat sistemlerini, ödeme hizmetlerini, ödeme kuruluşları ile elektronik para kuruluşlarını kapsar." kuralı,

"Ödeme Hizmetleri ve Ödeme Kuruluşları" üst başlıklı "Ödeme hizmeti" başlıklı 12. maddesinde,

"(1) Bu Kanun uyarınca ödeme hizmetleri;

a) Ödeme hesabına para yatırılması ve ödeme hesabından para çekilmesine imkan veren hizmetler de dâhil olmak üzere ödeme hesabının işletilmesi için gerekli tüm işlemleri,

b) Ödeme hizmeti kullanıcısının ödeme hizmeti sağlayıcısı nezdinde bulunan ödeme hesabındaki fonun aktarımını içeren, bir defaya mahsus olanlar da dâhil doğrudan borçlandırma işlemi, ödeme kartı ya da benzer bir araçla yapılan ödeme işlemi ile düzenli ödeme emri dâhil para transferini,

c) Ödeme aracının ihraç veya kabulünü,

ç) Para havalesini,

d) Gönderen tarafından ödeme işleminin yapılmasına ilişkin onayın bir bilişim veya elektronik haberleşme cihazı aracılığıyla verildiği ve ödemenin ödeme hizmeti kullanıcısı ile mal veya hizmet sağlayan arasında sadece aracı olarak faaliyet gösteren bir bilişim veya elektronik haberleşme işletmecisine yapıldığı ödeme işlemini,

e) Fatura ödemelerine aracılık edilmesine yönelik hizmetleri,

f) Ödeme hizmeti kullanıcısının isteği üzerine başka bir ödeme hizmeti sağlayıcısında bulunan ödeme hesabıyla ilgili sunulan ödeme emri başlatma hizmetini,

g) Ödeme hizmeti kullanıcısının onayının alınması koşuluyla, ödeme hizmeti kullanıcısının ödeme hizmeti sağlayıcıları nezdinde bulunan bir veya daha fazla ödeme hesabına ilişkin konsolide edilmiş bilgilerin çevrim içi platformlarda sunulması hizmetini,

ğ) Ödemeler alanında toplam büyüklük veya etki alanı açısından Bankaca belirlenecek seviyeye ulaşan diğer işlem ve hizmetleri,

ifade eder.

(2) Aşağıda yer alan işlem ve hizmetler bu Kanun kapsamında ödeme hizmeti olarak değerlendirilmez:

a) Ödeme işleminin aracı kullanılmaksızın doğrudan alıcıya nakit olarak yapılması

b) Ödeme işleminin, gönderen ya da alıcı namına mal veya hizmet pazarlığına ya da alım satımına yetkili olan ticari temsilci aracılığıyla yapılması

c) Kâr amacı gütmeyen veya yardım amacıyla yapılan faaliyetler çerçevesinde paranın nakit olarak toplanması ve teslimi suretiyle yapılan ödeme işlemleri

ç) Mal veya hizmet alımından kaynaklanan ödeme işleminin gerçekleştirilmesinden hemen önce ödeme hizmeti kullanıcısının açık talebi üzerine, işlemin bir parçası olarak nakit paranın alıcıdan gönderene verildiği hizmetler

d) Ödeme hesabına bağlı olmaksızın nakit olarak gerçekleşen döviz alım ve satım işlemleri e) 6102 sayılı Kanun kapsamındaki kıymetli evrak, yabancı banka çekleri, seyahat çekleri ve kâğıt posta havalelerinden herhangi biriyle gerçekleşen ödeme işlemleri

f) Sistemlerde; Banka, mutabakat kuruluşu, merkezî karşı taraf, takas odaları, ödeme hizmeti sağlayıcıları ve sistemin diğer katılımcılarının aralarında kendi nam ve hesaplarına gerçekleştirdikleri ödeme işlemleri

g) Bu fıkranın (f) bendi kapsamında belirtilen tüzel kişiler ve sermaye piyasası kurumlarının 6/12/2012 tarihli ve 6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu kapsamındaki sermaye piyasası faaliyetleri ile ilgili ödeme işlemleri

ğ) Teknik hizmet sağlayanların sunduğu, ödeme hizmetlerinde provizyon işlemlerinin yapılmasını destekleyen, verinin işlenmesi, saklanması, güvenliğinin sağlanması, gizliliğinin korunması ve doğrulanması ile bilgi teknolojisi, iletişim ağı ve ödeme hizmetleri için kullanılan araçların tedarik ve bakımını kapsayan, teknik hizmet sağlayanların işlemin herhangi bir anında transfer edilen fonun sahibi olmadığı hizmetler

h) Sadece ödeme aracını çıkaranın iş yerinde, sınırlı bir hizmet sağlayıcı ağında ya da sınırlı bir mal veya hizmet çeşidi için ödeme aracını ihraç eden ile yapılan ticari bir anlaşma çerçevesinde gerçekleştirilen mal veya hizmet alımında kullanılabilen araçlara ilişkin işlemler

ı) Bir bilişim veya elektronik haberleşme cihazı aracılığıyla gerçekleşen, bilişim veya elektronik haberleşme işletmecisinin ödeme hizmeti kullanıcısı ile mal veya hizmet sağlayıcısı arasında sadece aracı olarak faaliyet göstermediği durumlarda, satın alınan mal veya hizmetlerin bilişim veya elektronik haberleşme cihazına aktarıldığı ve söz konusu cihaz aracılığıyla kullanıldığı ödeme işlemleri

i) Ödeme hizmeti sağlayıcıları ile bunların temsilcileri veya şubeleri arasında kendi nam ve hesaplarına yapılan ödeme işlemleri

j) Ana şirket ile bağlı ortaklıkları veya bağlı ortaklıkların kendi aralarında gerçekleşen ve aynı gruba ait bir şirket dışında hiçbir ödeme hizmeti sağlayıcısının aracılık etmediği ödeme hizmetleri

k) Ödeme hizmetlerinden herhangi birini sunmayan ve ödeme hesabından para çeken müşteri ile yapılmış çerçeve sözleşmenin tarafı olmayan bir hizmet sağlayıcı tarafından işletilen ve kart

çıkaran bir veya daha fazla kuruluş adına çalışan ATM'ler aracılığıyla nakit çekimi hizmetleri

l) Bankaca belirlenecek diğer işlem ve hizmetler

(3) Ödeme hizmetlerine, ödeme hizmetleri kapsamında tarafların hak ve yükümlülüklerine, ödeme hizmetine ilişkin sağlanacak bilgi ve koşullar ile çerçeve sözleşmeye ilişkin usul ve esaslar, Mali Suçları Araştırma Kurulunun görüşünün alınması suretiyle Bankaca çıkarılacak yönetmelikle belirlenir. (Ek cümle:18/6/2020-7247/16 md.) Çerçeve sözleşme yazılı şekilde veya uzaktan iletişim araçlarının kullanılması suretiyle mesafeli olarak ya da mesafeli olsun olmasın Bankanın yazılı şeklin yerine geçebileceğini belirlediği ve bir bilişim veya elektronik haberleşme cihazı üzerinden gerçekleştirilecek ve müşteri kimliğinin doğrulanmasına imkân verecek yöntemler yoluyla kurulacak şekilde düzenlenir.

(4) Banka, ödeme hizmeti kapsamındaki belirli bir işlem türüne ilişkin olarak herhangi bir isim altında işlemin taraflarından birinin aldığı ücret, masraf, komisyon ve diğer menfaatlerin nitelikleri ile azami miktar ya da oranlarını tespit etmeye, bunları kısmen veya tamamen serbest bırakmaya yetkilidir.

(5) Banka, ikinci fıkranın (b) ve (h) bentlerinde yer alan işlemlerin toplam büyüklük ve etki alanı açısından Bankaca belirlenecek seviyeye ulaşması durumunda, bu Kanun kapsamında ödeme hizmeti olarak değerlendirilmesine karar verebilir.

(6) Ödeme hizmeti sağlayıcılarının bu Kanuna tabi faaliyetleri nedeniyle taraf oldukları hukuki ilişkiler Banka tarafından izlenir. Banka, ödeme hizmeti sağlayıcılarının bu Kanuna tabi faaliyetleri nedeniyle taraf oldukları hukuki ilişkiler kapsamında, ödemeler alanının gelişimini olumsuz etkileyebilecek nitelikte uygulamaların bulunduğunu tespit etmesi durumunda, ödeme hizmeti sağlayıcılarının bu Kanuna tabi faaliyetleri nedeniyle taraf oldukları hukuki ilişkilerle ilgili olarak uyulması gereken usul ve esasları belirlemeye yetkilidir.

(7) Banka, bu Kanuna tabi faaliyetler kapsamında ödemeler alanının gelişimini olumsuz etkileyebilecek nitelikte durum ve uygulamaların bulunduğunu tespit etmesi durumunda, konu ile ilgili çalışma komiteleri kurmaya, bu komitelerin çalışma usul ve esaslarını ilgili tarafların görüşlerini alarak belirlemeye ve bu komitelerde alınan kararların uygulamaya geçirilmesi için gerekli iş ve işlemleri yapmaya yetkilidir." kuralı,

"Ödeme hizmeti sağlayıcısı" başlıklı 13. maddesinde,

"(1) Bu Kanun uyarınca;

a) 5411 sayılı Kanun kapsamındaki bankalar,

b) Elektronik para kuruluşları,

c) Ödeme kuruluşları,

ç) (Ek: 17/4/2017-KHK/690-68 md.; Aynen kabul: 1/2/2018-7077/58 md.) Posta ve Telgraf Teşkilatı Anonim Şirketi,

ödeme hizmeti sağlayıcısıdır.

(2) Banka ve ödeme hizmeti sağlayıcısı dışındaki kişiler ödeme hizmeti sunamazlar." kuralı,

"Elektronik Para Kuruluşları ile Elektronik Paranın İhracı" üst başlıklı "Elektronik para ihraç eden kuruluşlar" başlıklı 18. maddesinde,

"(1) 5411 sayılı Kanun uyarınca faaliyet gösteren bankalar, Posta ve Telgraf Teşkilatı Anonim Şirketi ve bu Kanun kapsamında elektronik para çıkarma izni verilen elektronik para kuruluşları dışındaki kişilerin elektronik para ihracı faaliyetinde bulunmaları yasaktır.

(2) Bu Kanun kapsamında elektronik para ihraç etmek isteyen elektronik para kuruluşu Bankadan izin almak kaydıyla faaliyette bulunabilir.

(3) Elektronik para kuruluşunun;

a) Anonim şirket şeklinde kurulması,

b) Sermayesinde yüzde on ve üzerinde paya sahip olanların ve kontrolü elinde bulunduranların 5411 sayılı Kanunda banka kurucuları için aranan nitelikleri haiz olması,

c) Pay senetlerinin nakit karşılığı çıkarılması ve tamamının nama yazılı olması,

ç) Nakden ve her türlü muvazaadan ari ödenmiş sermayesinin en az beş milyon Türk Lirası olması,

d) Bu Kanun kapsamındaki işlemleri gerçekleştirebilecek yönetim, yeterli personel ve teknik donanıma sahip olması, şikâyet ve itirazlarla ilgili birimleri oluşturması,

e) Bu Kanun kapsamında yürütecekleri faaliyetlerin sürekliliğine ve elektronik para kullanıcılarına ilişkin fon ve bilgilerin güvenliğine ve gizliliğine dair gerekli tedbirleri alması,
f) Bankanın denetimini engellemeyecek şeffaf ve açık bir ortaklık yapısı ve organizasyon şemasına sahip olması,

şarttır.

(4) Elektronik para kuruluşları faaliyetlerini 5411 sayılı Kanunda tanımlanan bankalar aracılığıyla yürütürler.

(5) Elektronik parayı ihraç eden kuruluşun sadece kendi mağaza ağında, sadece belirli bir mal veya hizmet grubunun satın alınmasında veya yapılan bir anlaşma sonucunda sadece belirli bir hizmet ağında kullanılabilen ön ödemeli araçlar bu Kanun kapsamı dışındadır. Banka, bu fıkrada bahsi geçen ödeme araçları ile yapılan işlemlerin toplam büyüklük ve etki alanı açısından Bankaca belirlenecek seviyeye ulaşması durumunda, bu Kanun kapsamında değerlendirilmesine karar verebilir.

(6) Bu maddenin uygulanmasına, elektronik para kuruluşunun kurulmasına ilişkin istenecek bilgi ve belgelere, işleyişine, sermaye ve özkaynak yapısına, şube, temsilci veya dış hizmet sağlayıcı kullanımına, kurumsal yönetim ilkelerine, iç sistemlerine, bilgi sistemleri yönetimine ve bu Kanun kapsamına girmeyen diğer faaliyetlerine, elektronik paranın ihraç edilmesi ve geri ödenmesine

ilişkin usul ve esaslar Mali Suçları Araştırma Kurulunun görüşünün alınması suretiyle Bankaca çıkarılacak yönetmelikle belirlenir." kuralı bulunmaktadır.

Dava konusu edilen Ödemelerde Kripto Varlıkların Kullanılmamasına Dair Yönetmeliğin,

"Amaç ve kapsam" başlıklı 1. maddesinde,

" (1) Bu Yönetmeliğin amacı, ödemelerde kripto varlıkların kullanılmamasına, ödeme hizmetlerinin sunulmasında ve elektronik para ihracında kripto varlıkların doğrudan veya dolaylı olarak kullanılmamasına ve ödeme ve elektronik para kuruluşlarının kripto varlıklara ilişkin alım satım, saklama, transfer veya ihraç hizmeti sunan platformlara veya bu platformlardan yapılacak fon aktarımlarına aracılık etmemesine ilişkin usul ve esasların belirlenmesidir." hükmü;

"Dayanak" başlıklı 2. maddesinde,

"(1) Bu Yönetmelik, 14/1/1970 tarihli ve 1211 sayılı Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Kanununun 4 üncü maddesinin üçüncü fıkrasının (l) numaralı bendinin (f) alt bendi ile dördüncü fıkrası ve 20/6/2013 tarihli ve 6493 sayılı Ödeme ve Menkul Kıymet Mutabakat Sistemleri, Ödeme Hizmetleri ve Elektronik Para Kuruluşları Hakkında Kanunun 12 nci maddesinin üçüncü fıkrası ile 18 inci maddesinin altıncı fıkrasına dayanılarak hazırlanmıştır." hükmü;

"Ödemelerde kripto varlıkların kullanılmaması" başlıklı 3. maddesinde,

"(1) Bu Yönetmeliğin uygulanmasında kripto varlık, dağıtık defter teknolojisi veya benzer bir teknoloji kullanılarak sanal olarak oluşturulup dijital ağlar üzerinden dağıtımı yapılan, ancak itibari para, kaydi para, elektronik para, ödeme aracı, menkul kıymet veya diğer sermaye piyasası aracı olarak nitelendirilmeyen gayri maddi varlıkları ifade eder.

(2) Kripto varlıklar, ödemelerde doğrudan veya dolaylı şekilde kullanılamaz.

(3) Kripto varlıkların ödemelerde doğrudan veya dolaylı şekilde kullanılmasına yönelik hizmet sunulamaz." hükmü;

"Ödeme hizmetlerinin sunulmasında ve elektronik para ihracında kripto varlıkların kullanılmaması" başlıklı 4. maddesinde,
"(1) Ödeme hizmeti sağlayıcıları, ödeme hizmetlerinin sunulmasında ve elektronik para ihracında kripto varlıkların doğrudan veya dolaylı olarak kullanılacağı bir şekilde iş modelleri geliştiremez, bu tür iş modellerine ilişkin herhangi bir hizmet sunamaz.

(2) Ödeme ve elektronik para kuruluşları, kripto varlıklara ilişkin alım satım, saklama, transfer veya ihraç hizmeti sunan platformlara veya bu platformlardan yapılacak fon aktarımlarına aracılık edemez." hükmü bulunmaktadır.

HUKUKİ DEĞERLENDİRME:

1- Dava Konusu Yönetmeliğin 1. ve 2. maddesinin incelenmesi:

İptali istenen Yönetmeliğin 1. maddesinde Yönetmeliğin amacı belirtilmiş; amacın, ödemelerde kripto varlıkların kullanılmamasına, ödeme hizmetlerinin sunulmasında ve elektronik para

ihracında kripto varlıkların doğrudan veya dolaylı olarak kullanılmamasına ve ödeme ve elektronik para kuruluşlarının kripto varlıklara ilişkin alım satım, saklama, transfer veya ihraç hizmeti sunan platformlara veya bu platformlardan yapılacak fon aktarımlarına aracılık etmemesine ilişkin usul ve esasların belirlenmesi olduğu düzenlenmiş; 2. maddesinde ise, Yönetmeliğin hangi Kanunlara dayanılarak çıkarılmış olduğu düzenlenmiş olup, Yönetmeliğin 14/1/1970 tarihli ve 1211 sayılı Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Kanunu'nun 4. maddesinin üçüncü fıkrasının (I) numaralı bendinin (f) alt bendi ile dördüncü fıkrası ve 20/6/2013 tarihli ve 6493 sayılı Ödeme ve Menkul Kıymet Mutabakat Sistemleri, Ödeme Hizmetleri ve Elektronik Para Kuruluşları Hakkında Kanun'un 12. maddesinin üçüncü fıkrası ile 18. maddesinin altıncı fıkrasına dayanılarak hazırlandığı belirtilmiştir.

İptali istenen Yönetmeliğin dayanağı olan 1211 sayılı Merkez Bankası Kanunu'nda; Merkez Bankasının temel amacının, fiyat istikrarını sağlamak olduğu, fiyat istikrarını sağlamak için uygulayacağı para politikasını ve kullanacağı para politikası araçlarını doğrudan kendisinin belirleyeceği belirtilmiş; temel görevleri arasında, Türk Lirasının hacim ve tedavülünü düzenlemek, ödeme ve menkul kıymet transferi ve mutabakat sistemleri kurmak, kurulmuş ve kurulacak sistemlerin kesintisiz işlemesini ve gözetimini sağlamak ve gereken düzenlemeleri yapmak, ödemeler için elektronik ortam da dâhil olmak üzere kullanılacak yöntemleri ve araçları belirlemek olduğu; temel yetkileri arasında, para politikasının uygulanmasında tek yetkili ve sorumlu olduğu, fiyat istikrarını sağlamak amacıyla bu Kanun'da belirtilen para politikası araçlarını kullanmaya, uygun bulacağı diğer para politikası araçlarını da doğrudan belirlemeye ve uygulamaya yetkili olduğu düzenlenmiştir.

Yine anılan Kanun'da; Merkez Bankasının kendisine verilen bu yetki ve görevlerle ilgili olarak düzenlemeler yapmaya ve bunları uygulamaya, bu düzenlemelere tabi kurum ve kuruluşlar nezdinde bunlara uygun hareket edilip edilmediğini ve kendisine gönderilen bilgilerin doğru olup olmadığını denetlemeye görevli ve yetkili olduğu belirtilmiştir.

İptali istenen Yönetmelikte dayanak olarak gösterilen ödeme hizmetlerine ilişkin usul ve esasları düzenlemek amacıyla çıkarılan 6493 sayılı Ödeme ve Menkul Kıymet Mutabakat Sistemleri, Ödeme Hizmetleri ve Elektronik Para Kuruluşları Hakkında Kanun'un 12. maddesinde, ödeme hizmetlerine, ödeme hizmetleri kapsamında tarafların hak ve yükümlülüklerine, ödeme hizmetine ilişkin sağlanacak bilgi ve koşullar ile çerçeve sözleşmeye ilişkin usul ve esasların, Merkez Bankasınca çıkarılacak yönetmelikle belirleneceği; Merkez Bankasının ödeme hizmeti sağlayıcılarının bu Kanuna tabi faaliyetleri nedeniyle taraf oldukları hukuki ilişkiler kapsamında, ödemeler alanının gelişimini olumsuz etkileyebilecek nitelikte uygulamaların bulunduğunu tespit etmesi durumunda, ödeme hizmeti sağlayıcılarının bu Kanuna tabi faaliyetleri nedeniyle taraf oldukları hukuki ilişkilerle ilgili olarak uyulması gereken usul ve esasları belirlemeye yetkili olduğu düzenlenmiş; 13. maddesinde, ödeme hizmeti sağlayıcıları tek tek sayılmış ve Merkez Bankası ve Kanunda sayılan ödeme hizmeti sağlayıcıları dışındaki kişilerin ödeme hizmeti sunamayacağı; 18. maddesinde ise, 5411 sayılı Kanun uyarınca faaliyet gösteren bankalar, Posta ve Telgraf Teşkilatı Anonim Şirketi ve bu Kanun kapsamında elektronik para çıkarma izni verilen elektronik para kuruluşları dışındaki kişilerin elektronik para ihracı faaliyetinde bulunmalarının yasak olduğu,

elektronik para kuruluşunun kurulmasına ilişkin düzenlemeler ve bu Kanun kapsamına girmeyen diğer faaliyetlerine, elektronik paranın ihraç edilmesi ve geri ödenmesine ilişkin usul ve esasların Merkez Bankasınca çıkarılacak yönetmelikle belirleneceği belirtilmiştir.

Buna göre; iptali istenen Yönetmeliğin 2. maddesinde dayanak olarak belirtilen Kanunlar ile para politikasının uygulanmasında tek yetkili olarak görülen Merkez Bankasına ödeme alanlarında düzenleme yapma yetkisinin verildiği, dolayısıyla Yönetmeliğin 1. maddesinde belirtilen amacın dayanak maddeler ile ilgili ve uyumlu olduğu ve davalıya bu konuda Kanunla yetki verildiği anlaşıldığından iptali istenen maddelerde hukuka aykırılık bulunmamaktadır.

2- Dava konusu Yönetmeliğin 3. maddesinin incelenmesi:

İptali istenen maddenin 1. fıkrasında, kripto varlığın tanımı yapılmış olup, kripto varlığın, dağıtık defter teknolojisi veya benzer bir teknoloji kullanılarak sanal olarak oluşturulup dijital ağlar üzerinden dağıtımı yapılan, ancak itibari para, kaydi para, elektronik para, ödeme aracı, menkul kıymet veya diğer sermaye piyasası aracı olarak nitelendirilmeyen gayri maddi varlıkları ifade edeceği belirtilmiş; 2. fıkrasında, kripto varlıkların, ödemelerde doğrudan veya dolaylı şekilde kullanılamayacağı; 3. fıkrasında ise, ödemelerde doğrudan veya dolaylı şekilde kullanılmasına yönelik hizmet sunulamayacağı düzenlenmiştir.

"Kripto (Cyripto)" kelimesi "şifre, gizli" anlamlarında kullanılmaktadır. Cyripto ve currency kelimelerinin bir araya getirilmesi ile oluşturulan "kripto para" kavramının Türkçe anlamı ise, "şifreli para"dır. Kripto paranın üretimi, alımı, satımında şifreleme yöntemi kullanıldığından adını buradan almaktadır. Yönetmelikte ise "kripto varlık", dağıtık defter teknolojisi veya benzer bir teknoloji kullanılarak sanal olarak oluşturulup dijital ağlar üzerinden dağıtımı yapılan gayri maddi varlıklar olarak tanımlanmıştır. Bu noktada "dağıtık defter teknolojisi" ve "blockchain teknolojisi" kavramlarına bakmak gerekmektedir.

"Dağıtık defter teknolojisi" birden çok düğüm ve birden çok katılımcı tarafından yönetilen merkezi olmayan bir veritabanıdır (Antal vd., 2021). Dağıtık defter teknolojisinde eşler arası ağ olmalı, katılımcılar bulunmalı, konsensüs mekanizmaları kullanılmalı ve değiştirilemezlik sağlanmalıdır (Kannengießer, Lins, Dehling ve Sunyaev, 2020). Eşler arası ağ, ağda bulunan taraflar merkezi bir otoriteye gerek kalmadan aracısız işlem yapabilmektedir. Merkezi sunucuların maruz kaldığı DDoS (Distributed Denial-of-Service) saldırılarının engellenmesi sağlanabilir. Katılımcılar, ağdaki işlemleri kaydeden, doğrulayan, paylaşan ve senkronize eden bilgisayarlardır. Konsensüs mekanizmaları, dağıtık defter teknolojisinde ağa veri ekleyen bir merkezi otorite olmadığı için veri ekleme için bir uzlaşma algoritması kullanılması gereklidir. Bu sayede ağdaki kötü niyetli kişilerin ağı bozma çabaları engellenmektedir. (Emre Şafak, Çağlar Arslan, Mesut Gözütok, Tacettin Köprülü "Dağıtık Defter Teknolojileri ve Uygulama Alanları Üzerine Bir İnceleme"-Avrupa Bilim ve Teknoloji Dergisi Özel Sayı 29, S. 36-45, Aralık 2021)

"Blockchain" ise Türkçe anlamı blokzincir olup dağıtık defter teknolojisini kullanarak birbirine bağlantılı bloklardan oluşan zincirler olarak düşünülmelidir. Her bir blok birbirine şifreleme yöntemi ile bağlanmaktadır. Bloklar, ağ katılımcıları onay verdiğinde zincire değiştirilmemek üzere eklenmektedir.

Yukarıda yer verilen açıklamalar ışığında; kripto varlıkların herhangi bir merkezi otoriteye bağlı olmaksızın herhangi bir banka ya da finansal aracı kullanmaksızın, ağda bulunan katılımcıların onayı ile birbirine bağlanarak işlemlere olanak sağlayan dijital varlıklar olduğu anlaşılmaktadır.

İptali istenen maddede, kripto varlıkların ödeme aracı olarak kullanılamayacağı ve buna ilişkin hizmet sunulamayacağı düzenlenmektedir.

Türk Borçlar Kanunu'nda, konusu para olan borcun ülke parasıyla ödeneceği, ülke parası dışında başka bir para birimiyle ödeme yapılmasının kararlaştırılmasının da mümkün olduğu düzenlenmiştir. Kanun maddesinden de anlaşılacağı üzere, ödemelerin yerli ya da yabancı bir "para birimi" ile yapılacağı düzenlenmiştir. Dolayısıyla her değer biçilen varlığın ödeme aracı olarak kullanılması mümkün değildir. Ödeme sistemleri ve araçları Kanunla belirtilmiş olup, kripto varlıkların ödeme aracı olabileceğine dair bir hüküm veya düzenleme bulunmamaktadır.

Davalı Merkez Bankasına, Kanun ile banknot ihracı imtiyazı verildiği, para politikasının uygulanmasında tek yetkili ve sorumlu olduğunun belirtildiği, fiyat istikrarını sağlamak amacıyla bu Kanun'da belirtilen para politikası araçlarını kullanmaya, uygun bulacağı diğer para politikası araçlarını da doğrudan belirlemeye ve uygulamaya ilişkin yetki verildiği, Merkez Bankasınca da bu yetkiye istinaden kripto varlıkların ödemelerde kullanılmamasına ilişkin düzenleme yapıldığı ve ödeme aracı olarak kabul edilmediği anlaşılmaktadır.

Öte yandan; kripto varlıkların ödemelerde kullanılmasının, bir takım sakıncaları da beraberinde getirdiği; nitekim kripto varlıkların herhangi bir merkeze bağlı olmaması, bir kontrol mekanizmasının bulunmaması, siber saldırılara ve dolayısıyla dolandırıcılığa açık olması, henüz gelişmekte olan bir alan olması, buna ilişkin alt yapının yeterli olmaması, kayıt altına alınamadığı için vergilendirme sorunlarını doğurması gibi somut ve halihazırda önlenemeyen sakıncaların bulunduğu anlaşılmaktadır.

Bu durumda, kripto varlıkların ödeme aracı olarak kullanılamayacağı ve buna yönelik hizmet verilemeyeceği yolundaki düzenlemenin mevzuata uygun olduğu gibi yukarıda aktarılan sakıncalar dikkate alındığında davalı idarece takdir yetkisinin de kamu yararına uygun kullanıldığı sonucuna varılmaktadır.

Davacının sözleşme özgürlüğünün ve mülkiyet hakkının ihlali iddiası bakımından yapılan incelemede ise,

Anayasa’nın 35. maddesinin 1. fıkrasında, “Herkes, mülkiyet ve miras haklarına sahiptir.” denilmek suretiyle mülkiyet hakkı güvenceye bağlanmıştır. Birey özgürlüğü ile doğrudan ilgili olan mülkiyet hakkı, bireye, emeğinin karşılığına sahip olma ve geleceğe yönelik planlar yapma olanağı tanıyan temel bir haktır (AYM, E.2016/49, K.2016/200, 28/12/2016, § 18). Anayasa'nın 48. maddesinde ise "Herkes, dilediği alanda çalışma ve sözleşme hürriyetlerine sahiptir." denilmek suretiyle sözleşme hürriyeti güvence altına alınmıştır.

Dava konusu Yönetmelik ile kripto varlıkların ödemelerde kullanılmaması düzenlenmiş olup, kripto varlıklara veya bu varlıkların alım, satımına herhangi bir yasak getirilmemiştir. Kripto varlıklar, yatırım aracı olarak kullanılmaya devam edilmektedir. Dolayısıyla, kripto varlık kullanıcılarının,

yatırım aracı olarak diledikleri gibi tasarrufta bulunma haklarına dokunulmamıştır. Durum böyle olunca, mülkiyet hakkı ve sözleşme özgürlüğü ihlalinden bahsetmek mümkün değildir.

Dava Konusu Yönetmeliğin 4. maddesinin incelenmesi:

İptali istenen maddede, ödeme hizmeti sağlayıcılarının, ödeme hizmetlerinin sunulmasında ve elektronik para ihracında kripto varlıkların doğrudan veya dolaylı olarak kullanılacağı bir şekilde iş modelleri geliştiremeyeceği, buna ilişkin herhangi bir hizmet sunamayacağı; ödeme ve elektronik para kuruluşlarının, kripto varlıklara ilişkin alım satım, saklama, transfer veya ihraç hizmeti sunan platformlara veya bu platformlardan yapılacak fon aktarımlarına aracılık edemeyeceği düzenlenmektedir.

Buna göre, dava konusu düzenlemelerin yukarıda hukuka uygunluğu tespit edilen kuralları tanımlayıcı ve bu kuralların uygulanmasını sağlayıcı, dolaylı yollarla bertarafını engelleyici hükümler içerdiği anlaşıldığından, anılan düzenlemelerin de yukarıda açıklanan gerekçelerle Kanuna ve hukuka uygun bulunduğu sonucuna varılmaktadır.

Nitekim, dava konusu Yönetmeliğin iptali istemiyle açılan bir başka dava sonucunda Dairemizin 28/05/2025 tarihli ve E:2021/2771, 2025/2778 sayılı davanın reddi yolundaki kararı da bu yöndedir.

KARAR SONUCU:

Açıklanan nedenlerle;

1. Davacılar ... ve ... yönünden 2577 sayılı Kanun'un 6. maddesinin 5. fıkrası hükmü uyarınca DAVANIN AÇILMAMIŞ SAYILMASINA,

2. Davacı ... yönünden DAVANIN REDDİNE,

3. Ayrıntısı aşağıda gösterilen toplam ... TL yargılama giderinin davacılar üzerinde bırakılmasına,

4. Karar tarihinde yürürlükte bulunan Avukatlık Asgari Ücret Tarifesi uyarınca duruşmalı işler için ... TL vekâlet ücretinin davacılardan alınarak davalı idareye verilmesine,

5. Posta işlemlerinde kullanılan ... TL resmî posta parası ile işbu kararın tebliği için kullanılacak ... TL resmi posta parası toplamı olan ... TL'nin davacılar ... ve ...'ndan tahsili için ilgili vergi dairesine müzekkere yazılmasına, artan posta ücretinin kararın kesinleşmesinden sonra davacı ...'a iadesine,

6. Bu kararın tebliğini izleyen günden itibaren 30 (otuz) gün içinde Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulu'na temyiz yolu açık olmak üzere, 04/12/2025 tarihinde oy çokluğuyla karar verildi.

(X)-KARŞI OY :

T.C Anayasasının "XII. Mülkiyet hakkı" başlıklı 35. maddesinde; "Herkes, mülkiyet ve miras haklarına sahiptir. Bu haklar, ancak kamu yararı amacıyla, kanunla sınırlanabilir.Mülkiyet hakkının kullanılması toplum yararına aykırı olamaz." hükmü bulunmaktadır.

Anayasa Mahkemesi kararlarında; Anayasa'nın 35. maddesinde bir temel hak olarak güvence altına alınmış olan mülkiyet hakkı kişiye -başkasının hakkına zarar vermemek ve kanunların koyduğu sınırlamalara uymak koşuluyla- sahibi olduğu şeyi dilediği gibi kullanma ve ondan tasarruf etme, onun ürünlerinden yararlanma olanağı verir (Mehmet Akdoğan ve diğerleri, B. No: 2013/817, 19/12/2013, § 32). Dolayısıyla malikin mülkünü kullanma, mülkün semerelerinden yararlanma ve mülkü üzerinde tasarruf etme yetkilerinden herhangi birinin sınırlanması mülkiyet hakkına müdahale teşkil eder (Recep Tarhan ve Afife Tarhan, B. No: 2014/1546, 2/2/2017, § 53). Bu bağlamda mülkün ekonomik değerini azaltan veya mülkten umulan ekonomik faydadan mahrum kalınmasına neden olan kamusal işlemlerin mülkiyet hakkına müdahale teşkil ettiği kabul edilmelidir. (Sema Tomruk, B. No: 2019/3157, 24/11/2021, § 31). Anayasa'nın 35. maddesi ile mülkiyet hakkına temas eden diğer hükümleri birlikte değerlendirildiğinde Anayasa'nın mülkiyet hakkına müdahaleyle ilgili üç kural ihtiva ettiği görülmektedir. Buna göre Anayasa'nın 35. maddesinin birinci fıkrasında, herkesin mülkiyet hakkına sahip olduğu belirtilmek suretiyle mülkten barışçıl yararlanma hakkına yer verilmiş; ikinci fıkrasında da mülkten barışçıl yararlanma hakkına müdahalenin çerçevesi belirlenmiştir. Maddenin ikinci fıkrasında genel olarak mülkiyet hakkının hangi koşullarda sınırlanabileceği belirlenerek aynı zamanda mülkten yoksun bırakmanın şartlarının genel çerçevesi de çizilmiştir. Maddenin son fıkrasında ise mülkiyet hakkının kullanımının toplum yararına aykırı olamayacağı kurala bağlanmak suretiyle devletin mülkiyetin kullanımını kontrol etmesine ve düzenlemesine imkân sağlanmıştır. Anayasa'nın diğer bazı maddelerinde de devlet tarafından mülkiyetin kontrolüne imkân tanıyan özel hükümlere yer verilmiştir. Ayrıca belirtmek gerekir ki mülkten yoksun bırakma ve mülkiyetin düzenlenmesi, mülkiyet hakkına müdahalenin özel biçimleridir (Recep Tarhan ve Afife Tarhan, §§ 55-58).

İptali istenen Yönetmelik ile kripto varlıkların ödemelerde kullanılamayacağı, ödemelere ilişkin hizmet sunulamayacağı, iş modelleri geliştirilemeyeceği, bu tür iş modellerine ilişkin herhangi bir hizmet sunulamayacağına yönelik düzenleme yapıldığı, bu düzenlemeler ile kripto varlıkların sadece yatırım aracı olarak kaldığı ve bunun dışında başka türlü tasarrufta bulunulamayacağı dolayısıyla mülkiyet hakkının dava konusu Yönetmelik ile kısıtlandığı sonucuna varılmaktadır.

Açıklanan nedenlerle, dava konusu Yönetmeliğin tamamının iptaline karar verilmesi gerektiği oyuyla aksi yöndeki Daire kararına katılmıyorum.